

26 έτη από την κοίμηση του Μητροπολίτου Κυρηνείας Γρηγορίου

[Αυτοκέφαλες Εκκλησίες](#) / [Εκκλησία της Κύπρου](#)

Με την ευκαιρία της συμπλήρωσης 26 ετών από την κοίμηση του αιδίμου Μητροπολίτου Κυρηνείας κυρού Γρηγορίου, παραθέτουμε σύντομο αφιέρωμα το οποίο δημοσιεύτηκε το 1994 στο περιοδικό «Εκκλησία» της Εκκλησίας της Ελλάδος. Το κείμενο που παραθέτουμε το δημοσίευσε ο τότε φοιτητής της Θεολογικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών Ιωάννης Γ. Χατζηουρανίου νυν Επίσκοπος Μεσαορίας κ. Γρηγόριος.

Μετὰ ἀπὸ μακρὰν περίοδο δοκιμασίας τῆς ὑγείας του κοιμήθηκε τὴν Παρασκευὴ 28 Ἰανουαρίου 1994 ὁ Μητροπολίτης Κυρηνείας Γρηγόριος.

Ἡ ἐξόδιος ἀκολουθία ἐψάλη τὴν ἐπομένη ἀπὸ τὸν ἱερὸ ναὸ Παναγίας Εὐαγγελιστρίας Παλλουργιώτισσης στὴ Λευκωσία, προεξάρχοντος τοῦ Μακαριώτατου Ἀρχιεπίσκοπου Κύπρου κ. Χρυσοστόμου, συμπαραστατουμένου ἀπὸ τὰ μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τὸν ἐκπρόσωπο τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, Μητροπολίτη Ἑλβετίας κ. Δαμασκηνό. Ἐπίσης συμμετεῖχαν οἱ Πανοσιολογιώτατοι Καθηγούμενοι τῶν Σταυροπηγιακῶν Μονῶν, ὁ Πρωτοσύγκελλος τῆς Ι. Μητροπόλεως Κυρηνείας Ἀρχιμ. π. Παῦλος Μαντοβάνης καὶ ἄλλοι ἀξιωματοῦχοι κληρικοὶ τῆς Ἐκκλησίας Κύπρου, ὅπως ἐπίσης καὶ κληρικοὶ τῆς Ἱερᾶς

Μητροπόλεως Κυρηνείας. Παρουῦσες ἦταν καὶ ὅλες οἱ Ἀρχεῖς μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας κ. Γλ. Κληρίδη καὶ τὴν Δήμαρχο τῆς πόλης τῆς Κυρηνείας κ. Ἑλλη Λεπτοῦ.

Ἐπικήδειο λόγο ἐξεφώνησε ὁ Μακαριώτατος, ὁ ὁποῖος εἶναι καὶ τοποτηρητὴς τοῦ μητροπολιτικοῦ θρόνου Κυρηνείας. Ὁ Μακαριώτατος μεταξὺ ἄλλων τόνισε: «Θλίψει βαθύτατη ὠδεύσαμε σήμερον εἰς τὸν ἱερὸν τοῦτον χῶρον διὰ νὰ προπέμψωμεν εἰς τὴν αἰωνιότητα ἓν ἀκόμη θύμα τῆς τουρκικῆς εἰσβολῆς. ... Καὶ ὄντως ὁ ἀείμνηστος ἀδελφὸς ὑπῆρξε θύμα τῆς τουρκικῆς εἰσβολῆς, διότι ὁ πόνος καὶ τὸ ἄγχος, ποὺ προκάλεσαν αἱ συνέπειαι αὐτῆς τῆς εἰσβολῆς καὶ τῆς κατοχῆς, ἡ προσφυγοποίησις ὁλοκλήρου τοῦ πληρώματος τῆς Μητροπολιτικῆς τοῦ περιφερείας, αἱ καθ' ἡμέραν ἀναφερόμεναι συλήσεις καὶ βεβηλώσεις τῶν ἱερῶν ναῶν, ἀλλὰ καὶ ἡ συνεχὴς διάψευσις τῶν ἐλπίδων τόσον τοῦ ἰδίου ὅσον καὶ τοῦ λαοῦ περὶ ἐπανόδου, εἰς τὰς πατρογονικὰς ἐστίας, ὅλα αὐτὰ ὀλίγον κατ'ὀλίγον κατέτρωσαν τὰς σωματικὰς τοῦ δυνάμεις καὶ τὸν ὁδήγησαν προώρως εἰς τὴν κλίνην τῆς ἀσθενείας καὶ τελικῶς εἰς τὸν θάνατον τοῦ σώματος» (Βλ. Ἐφημ. «Φιλελεύθερος» 30-1-1994).

Ὁ μακαριστὸς Μητροπολίτης Κυρηνείας Γρηγόριος γεννήθηκε τὸ 1922 στὸ χωρίο Κοιλίνια τῆς ἐπαρχίας Πάφου. Τὸ 1937 ἀκολούθησε τὸ δρόμο τῆς μοναστικῆς πολιτείας ὡς δόκιμος μοναχὸς στὴν Ἱερὰ Βασιλικὴ καὶ Σταυροπηγιακὴ Μονὴ Κύκκου.

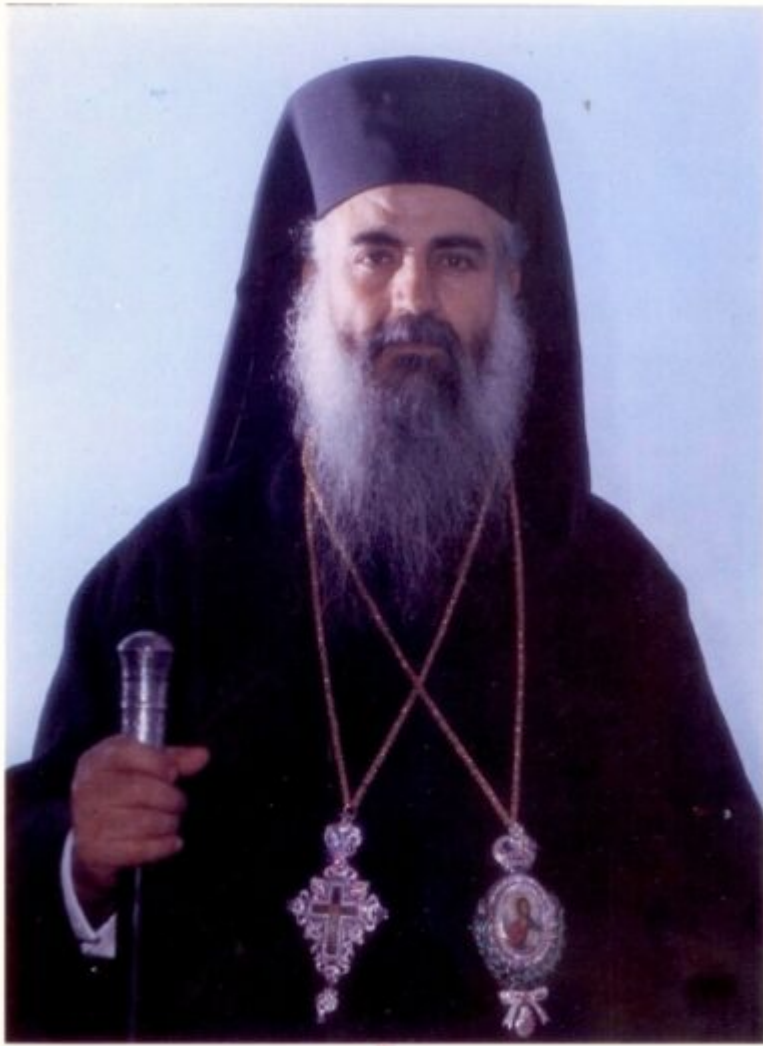
Τὸ 1952 ἦρθε γιὰ σπουδὲς στὴν Ἀθήνα. Σπούδασε Θεολογία στὴν Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἐνῶ παράλληλα ἦταν ἐφημέριος στὸ παρεκκλήσιο τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς, στὸ Γερουλάνειο νοσηλευτικὸ ἴδρυμα (συμβολὴ τῶν ὁδῶν Ναυαρίνου καὶ Χάρ. Τρικούπη). Μετὰ τὴν λήψη τοῦ πτυχίου τῆς Θεολογίας, παρακολούθησε μαθήματα Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαίου στὴν Νομικὴ Σχολὴ τοῦ ἰδίου Πανεπιστημίου.

Τὸ 1962 ἐπέστρεψε στὴν Κύπρο, ὅπου ὑπηρέτησε τὸν πρῶτο καιρὸ ὡς Ἱεροκέρυκας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πάφου. Ἀπὸ τὸ 1963 μέχρι τὸ 1974 διετέλεσε Καθηγητὴς στὴν Ἱερατικὴ Σχολὴ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου «Ἀπόστολος Βαρνάβας». Τὸ τελευταῖο ἔτος (1973-74) ἀνέλαβε καὶ τὴν διεύθυνση τῆς σχολῆς.

Στις 30 Μαρτίου 1974 ἐξελέγη διὰ βοῆς κλήρου καὶ λαοῦ, Μητροπολίτης Κυρηνείας, Ὑπέρτιμος καὶ Ἐξάρχος Καραβᾶ καὶ Λαπήθου. Τὴν ἐπομένη, 31 Μαρτίου, χειροτονήθηκε καὶ ἐνθρονίστηκε Ἐπίσκοπος στὸν Καθεθρικό ναὸ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, στὴν Λευκωσία. Τῆς Θείας Λειτουργίας καὶ τῆς Χειροτονίας προέστη ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Μακάριος συμπαραστατούμενος ἀπὸ τὰ μέλη τῆς Ἱ. Συνόδου Μητροπολίτες Πάφου, Κιτίου, Λεμεσοῦ, καὶ Μόρφου καὶ τὸν

Χωρεπίσκοπο Σαλαμίνας. Μεταξὺ ἄλλων ὁ ἀείμνηστος Ἀρχιεπίσκοπος ὑπογράμμισε καὶ τὰ ἐξῆς, προσφωνώντας τὸν νέο Ἐπίσκοπο: «Πεποίθαμεν, ἀγαπητὲ Ἀδελφέ, ὅτι τῆς τιμῆς ταύτης θὰ φανῆς ἄξιος καὶ τὸ Χριστεπώνυμον αὐτῆς Πλήρωμα θὰ εὕρουν τὸν οἶον προσεδόκουν. ... Τὸ ἔργον σου θὰ εἶναι συνεχῆς ἀγὼν πρὸς παντοίας κατευθύνσεις. Ἀλλ'ἴσχυε καὶ ἀνδρίζου καὶ (προ)χώρει μετὰ θάρρους εἰς το στάδιον τοῦ ἀγῶνος. Στηρίζων τὴν ἐλπίδα εἰς τὸν ἐνδυμοῦντά σε Χριστόν, “ἀγωνίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως, διώκων δικαιοσύνην, εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομόνην, πραότητα”». [«Ἀπόστολος Βαρνάβας» 3-4 (1974) σελίδες 106-107].

Συγκινημένος ὁ νέος Μητροπολίτης Κυρηναίας, ἀπαντώντας, τόνισε τὰ ἐξῆς: «Ὑποκλινόμενος μετὰ δέους ἐνώπιόν τῶν ἀνεξερευνήτων βουλῶν τοῦ Θεοῦ, τοῦ κατ'ἀνεξιχνίαστον τρόπον οἰκονομήσαντος κατ'ἐμέ, ἀναλαμβάνω τὴν βαρεῖαν ταύτην ἀποστολήν, ἐπαναλαμβάνων μετὰ τοῦ μεγάλου τῆς Ναζιανζοῦ ποιμένος Γρηγορίου: «ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης, Αὐτὸς κρατήσῃ τῆς χειρός μου τῆς δεξιᾶς καὶ ἐν τῇ βουλῇ Αὐτοῦ ὁδηγήσῃ μέ». Ταυτόχρονα, ὑποσχόταν ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων «... τοῦ Ὁρθόδοξου Ἑλλήνος Ἐπισκόπου αἱ ἐπιδιώξεις καὶ οἱ ὁραματισμοὶ δὲν περιορίζονται μόνον εἰς τὸν ἁγιασμόν καὶ τὴν ἐπὶ τὸν κρεῖττον πνευματικὴν κατὰ Χριστὸν προκοπὴν τοῦ ποιμνίου του, ἀλλ'ἐκτείνονται καὶ εἰς τὴν ἐθνικὴν καλλιέργειαν καὶ διαφώτισιν αὐτοῦ. ... Χριστὸς καὶ Ἑλλὰς ἔσονται μοὶ οἱ πόλοι, περὶ οὓς θὰ στρέφεται ἡ ὅλοι ποιμαντικὴ μου ἀποστολή. Ἡ διαφύλαξις ἀφ'ένδς ἀπαραχαράκτου τῆς ἀληθείας τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος καὶ ἡ διὰ ταύτης καλλιέργεια καὶ ἀναγέννησις τοῦ λαοῦ, καὶ ἀφ'έτέρου ἡ διατήρησις τῆς ἐλληνικότητος καὶ ἀκεραιότητος τῆς Νήσου ἡμῶν θὰ ἀποτελῶσι τὸν στόχον τῆς ἐθνικοθρησκευτικῆς μου δράσεως». Καὶ καταλήγοντας τόνισε μὲ ἔμφαση «ἐν τῇ ἐνοτητι καὶ ὑπὸ τὴν πεφωτισμένην ἡγεσίαν τῆς ὑμετέρας Μακαριότητος, θὰ δυνηθῶμεν, εἰς πείσμα ὅλων τῶν ἐχθρῶν τῆς Νήσου ἡμῶν καὶ παρὰ τὰς οἰασδήποτε ἔξωθεν ἢ ἔσωθεν ἀντίξοους περιστάσεις, νὰ φυλάξωμεν ἐλληνικὴν καὶ ἀκέραιαν τὴν Νῆσον ταύτην, μέχρις οὔ δημιουργηθῶσιν αἱ κατάλληλοι συνθῆκαι ἵνα ἀκεραίαν καὶ ἐλληνικὴν παραδώσωμεν ταύτην εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ἑλληνικῆς πατρίδος» [«Ἀπόστολος Βαρνάβας» 3-4 (1974) σελίδες 110-112].

Ἡ Αἰετοῦ Πανιερώτης ὁ Μητροπολίτης Κυπρῆας
Κύριος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Τὴν ἴδια ἡμέρα τὸ ἀπόγευμα, μὲ παλλαϊκὸ ἐνθουσιασμὸ καὶ βυζαντινὴ μεγαλοπρέπεια ἔγινε ἡ ἐγκαθίδρυση τοῦ νέου Μητροπολίτου στὸν θρόνο τοῦ Ἁγίου Θεοδότου Κυρηνείας (314-324 μ.Χ.), στὸν Μητροπολιτικὸ ναὸ τοῦ Ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ καὶ ἀργότερα στὸ Μητροπολιτικὸ Μέγαρο Κυρηνείας (τὸ ὁποῖο σήμερα «φιλοξενεῖ» τὸ στρατηγεῖο τῶν κατοχικῶν στρατευμάτων). Τὸν συνόδευαν ὅλοι οἱ Μητροπολίτες καὶ ὁ Χωρεπίσκοπος Σαλαμίνας. Κατὰ τὴν τελετὴ τῆς ἐγκαθιδρύσεως προσφώνησε τὸν Πανιερώτατο Μητροπολίτη Κυρηνείας ὁ τότε Μητροπολίτης Πάφου καὶ νῦν Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου κ. Χρυσόστομος, ὁ ὁποῖος θέλοντας νὰ ἐπισημάνει τὰ καθήκοντα καὶ τὴν εὐθύνη τοῦ ἐπισκόπου ἀπέναντι στὸ ποίμνιό του, τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν Πατρίδα, τόνισε καὶ τὰ ἐξῆς προφητικὰ λόγια «...ἀγαπητὲ ἐν Κυρίῳ ἀδελφέ, ὡς Ἱεράρχης τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καθήκον ἔχεις καὶ ἕτερον: ... Ὅφείλεις νὰ κηρύττης ἀγάπην καὶ προσήλωσιν εἰς τὸν Χριστὸν πρωτίστως, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν πατρίδα τῶν πατρίδων, τὴν Ἑλλάδα. ... Μὴ λησμόνει, ὅτι διάδοχος καθίστασαι Ἱεραρχῶν ἡρώων καὶ μαρτύρων, τῶν

Λαυρεντίου (1821) καὶ Μακαρίου Β΄ (ὁ μετέπειτα ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου, 1950), οἵτινες τὴν ζωὴν αὐτῶν προσήνεγκον θυσίαν ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τῆς Πατρίδος. Τοῖς ἴχνεσιν ἐκείνων ἀκολουθῶν, ἔτοιμος ἔσο νὰ προκινδυνεύσης ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἀκεραιότητος τῆς ἐλληνικῆς ταύτης Νήσου, διερχομένης σήμερον ἀποφασιστικὴν καὶ κρίσιμον περίοδον, καθ' ὅσον ἔξωθεν ἀπειλεῖται ὑπὸ βάρβαρων ἐχθρῶν καὶ ἀλλοθρήσκων, καὶ ἔσωθεν ὑποσκάπτεται ὑπὸ διασπαστῶν καὶ πατριδοκαπήλων» [«Ἀπόστολος Βαρνάβας» 3-4 (1974) σελίδες 118-119].

Ἀπαντώντας, ὁ νέος Μητροπολίτης ὑποσχόταν μὲ τὰ λόγια τοῦ Ἀπ. Παύλου: «Οὐ μόνον δὲ ταῖς ἀπὸ γλώττης νουθεσίας, ἀλλὰ πολλῶ μᾶλλον ταῖς ἀπὸ τοῦ ἰδίου μου βίου χειραγωγίαις τε καὶ ὁδηγίαις τοῖς πάσι τύπος τῆς χριστιανικῆς πολιτείας γινόμενος, “μὴ δίδων μῶμόν τινὰ κατὰ τῆς ἱερατικῆς καταστάσεως”, ἀπροσκόπτος φανήσομαι τοῖς πάσι καὶ τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ, “ἵνα τοὺς πάντας ἢ τοὺς πλείους κερδήσω καὶ προσάξω Χριστῶ”» [«Ἀπόστολος Βαρνάβας» 3-4 (1974) σελίδα 125].

Μόνο τέσσερις περίπου μῆνες ἐπέτρεψε ὁ Θεὸς νὰ παραμείνει στὸν τόπο ὅπου ἔκεινός καὶ ἡ ψῆφος κλήρου καὶ λαοῦ, τὸν τοποθέτησαν ὡς πρῶτο τὴν διακονία καὶ τὴν τάξιν τῆς Μητροπόλεως Κυρηνείας. Μετὰ τὸ ἀχαρακτήριστο πραξικόπημα (15-7-1974) κατὰ τῆς Δημοκρατίας καὶ τὴν βάρβαρη τουρκικὴ εἰσβολὴ (20-7-1974) ἐκτοπίστηκε καὶ προσφυγοποιήθηκε μαζί μὲ ὁλόκληρο τὸ ποίμνιό του, στὶς ἐλεύθερες περιοχὲς τοῦ νησιοῦ. Μαζὶ ὅλος ὁ λαός, μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν Ἐθνάρχη Μακάριο, ἄρχισε ὁ πολύπλευρος ἀνορθωτικὸς ἀγώνας. Ἐνῶ ἀρχικὰ ὁ μακαριστὸς Μητροπολίτης Κυρηνείας φιλοξενήθηκε στὸ Μετόχιο τῆς Ἱ. Μονῆς Κύκκου στὴν Λευκωσία, ἀργότερα μεταφέρθηκαν προσωρινὰ τὰ Γραφεῖα τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Κυρηνείας στὸ ἀρχιεπισκοπικὸ Μέγαρο, ὅπου καὶ ἡ νέα προσωρινὴ κατοικία τοῦ Μητροπολίτου μέχρι σήμερα.

Ἦταν καὶ εἶναι γενναῖες οἱ προσπάθειες τῆς Μητροπόλεως νὰ κρατηθεῖ τὸ ποίμνιό της ἐνωμένο πέρα καὶ πάνω ἀπὸ κάθε εἶδους διχόνιες τοῦ παρελθόντος. Ἐπειτα, νὰ μένει ἄσβεστη μέσα του ἡ φλόγα τῆς ἐπιστροφῆς, ἡ νοσταλγία τῆς πατρικῆς γῆς καὶ τὸ ὅτι ἀργὰ ἢ σύντομα καὶ πάλι θὰ ξαναζήσει καλὰ καὶ εἰρηνικὰς μέρες στὰ καταπράσινα χωριὰ καὶ τὴν θαλασσοφίλητη πόλιν του. Αὐτὸ βέβαια καὶ δικαῆς πόθος κάθε πρόσφυγα Ἑλληνα ἀπὸ ὁποιοδήποτε μέρος καὶ ἂν κατάγεται, τῆς κατεχόμενης Κύπρου. Σὲ κάθε εὐκαιρία: σὲ ἐκκλησίασμα, ὅπου λειτουργοῦσε ἡ χοροστατοῦσε, σὲ συναντήσεις ποὺ εἶχε μὲ δημόσια πρόσωπα καὶ ἀκόμη κληρικοὺς ἢ ἀπλοὺς ἀνθρώπους τῆς ἐπαρχίας του, δὲν κουραζόνταν, ὁ μακαριστὸς Μητροπολίτης Κυρηνείας Γρηγόριος νὰ τονίζει τὴν ἐμμονὴ καὶ ἐπιμονὴ τῶν προσφύγων στὴν ἐπιστροφή στὴν κατεχομένη πατρίδα.

Τὸν τελευταῖο καιρό, ὅμως ὁ Θεὸς δοκίμασε τὸν μακαριστὸ ἐπίσκοπο μὲ

προβλήματα υγείας, «ὥς χρυσὸν ἐν χωνευτηρίῳ» (Σόφ. Σολομ. Γ΄6), μέχρι τὴν ἀναχώρησή του γιὰ τὴν αἰωνιότητα.

Ἐμεῖς ποὺ ἔδωσε ὁ Θεός, ἔστω καὶ γιὰ λίγο, νὰ συνεργαστοῦμε μαζί του, νὰ γνωρίσουμε καὶ εὐργετηθοῦμε ποικιλότροπα ἀπὸ τὸν Ἐπίσκοπο Γρηγόριο ἐπαναλαμβάνουμε τὴν ὑπόσχεση τοῦ Μακαριώτατου κατὰ τὴν ὥρα τῆς ἐξόδου ἀκολουθίας: «Πορεύου», σεβαστὲ ἐν Χριστῷ Πατέρα μας, «ἐκ τῆς κοιλάδος ταύτης τοῦ κλαυθμῶνος καὶ εἰρήνευε ἐν τῇ αἰωνιότητι. Ἔσο ὅτι ἡμεῖς οὐ μὴ ἐγκαταλείψωμεν τὸ προσφιλές σου ποίμνιον ἀλλὰ θὰ ἀγωνιζόμεθα ἀκαταπαύστως, ἡμέρας καὶ νυκτός, ἄχρι τῆς εὐτυχοῦς ἐκείνης ἡμέρας τῆς ἐπανόδου τούτου εἰς τὰς πατρογονικὰς αὐτοῦ ἐστίας, ἄχρι τῆς ἡμέρας κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ μᾶς καταξιώσῃ ὁ Κύριος ἐλεύθεροι νὰ τελέσωμεν τὸ μνημόσυνόν σου εἰς τὸν Καθεδρικὸν Ναὸν τῆς Μητροπόλεώς σου, εἰς τὸν Ἱ. Ν. τοῦ Ἀρχαγγέλου εἰς Κυρήνειαν» (ἐφημερίδα «Φιλελεύθερος», 30-1-1994). Καὶ προσευχόμαστε μὲ τὴν σιωπὴ μας: Γρηγορίου Ἀρχιερέως αἰωνία ἡ μνήμη!

Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ περιοδικοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

[Ἔτος ΟΑ΄ (1994), σσ. 116-118]